

Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
 Secțiunile necronice nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează!
Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare Nr. 22
 Inscrise mai primesc în Viena
Andoły Kosze Zastawna & Volger
 (900 Maza), *Tomis Schalk*, *Alota*
Berni, *M. Duke*, *A. Oppel*, *J. Donsberg*
 în Budapesta: *A. V. Goldberger*
Anton Masz Eckstein Bernat
 în Frankfurt: *G. L. Domb*; în Hamburg: *A. Steiner*.
 Prețul inserțiilor: o serie garmondă pe o coloadă 6 cr. și 80 cr. timbra pentru o publicare. Publicații mai dese după taxă și învoiașă.
 Reclame pe pagina III-a o serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” are în să-care și:
ABONAMENTUL PENTRU AUSTRO-UNGARIA.
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMANIA și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
 Se primumără la toate oficiile postale din țară și din afară și la dd. colectorii.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOVU:
 la administrațiunea piațamare Nr. 22, etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani.
 Atâtă abonamentele câtă și inserțiunile suntă a se plăti înainte.

Nr. 135.

Brașov, Luni, Marți 18 (30) Iunie.

1891

Brașov, 17 Iunie v.

Amă amintită, că în ședința de Miercuri a camerei austriace, unul dintre Cehii tineri a vorbit în contra triplei alianțe și pentru o alăturare a Austriei la Rusia. Discursul acesta al deputatului ceh Dr. Vașaty a produsă mare senzație, deși acestă deputat e cunoscut ca unul dintre cei mai extremi șica mare rusofil, căci este de altă parte totășa de bine aunoscut, că Cehii nutresc simpatii pentru Ruși în genere și că nu sunt nicidecum adoratori ai alianței cu Germania.

„Eu”, dize Vașaty, „sunt amic al Rusiei, pentru-că acesta a liberat pe Slavii din Balcani, pe Sârbi și pe Bulgari. Decă germanismul ar ingenuchia înaintea slavismului, acesta nu numai că n'ar strica nimic poporului boem, dăr nici Ungurilor, nici Polonilor nu li-ar strica. O Austriă aliată cu Rusia nu mi-o pot gândi altfel, decât, că va fi dreptă față cu Slavii; o Austriă aliată cu Germania s'au atârnatore de Germania, însă nu pôte fi, decât violentă și nedreptă față cu Slavii, de aceea cred, că și tripla alianță este păgubitoare pentru Austria dăr ea este păgubitoare și în privința politică. La sudă avem o irredentă, la medă-nopte a doua irredentă. Oficerii prusiani au promis la 1866 că vor veni earăși.”

Vașaty mai dize, că Maghiarii se tem de o apropiare de Rusia pentru-că urmarea ar fi, că nedreptățile în contra poporelor slave din Ungaria ar trebui să înceteze. Apoi adause: „Rusia de sigur ar deschide Austriei dru-

mul comercial la Salonic, decă Austria ar concede, că Rusia are un drept istoric asupra Constantinopolei.”

Acesta este în scurtă cuprinsul vorbirei numitului deputat, și l'am șichitat aicea pentru ca cetitorii noștri să înțelegă bucuria, ce a putut o produce acestă vorbire în tabăra politicianilor ruși.

Două diare din Petersburg, „Sviet” și „Novoie Vremia”, se ocupă de acestă vorbire și de mișcarea națională slavă, condusă de Cehii tineri. Celă dintei dintre aceste diare e mulțamit cu aceea, că Cehii stăruesc pentru unirea poporelor slave din Austria; e mulțamit cu acesta de-oamdată, „până când Rusia va pută desfășura idealele clare asupra importanței drepturilor poporului rusesc, așa-dăr slav, până la țărmurii Adriatice.” Celalaltă diar merge până a face imputări Cehilor tineri, pentru-că au criticat și nu au aprobat pe deplin procederea deputatului Vașaty.

Lucrul adecă s'a petrecut așa: Clubul Cehilor tineri neputându-se declara solidar cu toate părerile și cu propunerile lui Vașaty, a însărcinat pe deputatul Tilser să declare în cameră, că Vașaty a vorbit numai în numele său propriu. Unii au cerut să fiă categoric desavuat și silit a eși din clubul Cehilor tineri, dăr până acuma nu s'a întemplat nimic în privința acesta. Organul partidei, „Narodni Listy”, a declarat numai că vorbirea sa n'a fost oportună și la timp.

Foile centraliste germane se folosesc de ocaziune și făuresc din articuli amintitelor foi rusesci

aspre săgeți, ce le îndreptă asupra Cehilor tineri. N'ar fi cutezată diarele rusesci, dicu ele, de-a fantasa de un drept rusesc până la Adria, decă Cehii tineri nu s'ar juca cu focul cochetându mereu cu panslavismul; ele pretind că Cehii tineri se respingă cu energiă și pe față insinuările rusesci; se nu suferă a fi tractați în Petersburg ca o partidă dușmană patriei.

Provocările și amenințările foilor centraliste însă suntă cu două tăisuri; nu credem, că Cehii se vor abate de pe cărarea lealității și a patriotismului, dăr pentru aceea ei nu vor înceta a nisui la solidaritatea Slavilor din Austria, nu vor înceta a avé simpatii pentru Rusia. În interesul chiar al monarhiei habsburgice ar trebui dăr să se stăpânească și unii și alții, ca nu cumva prin prea multă patimă să se producă tocmai efecte contrare!

CRONICA POLITICĂ.

— 17 (29) Iunie.

— Oficioșii unguri de pe totă linia caută a slăbi efectul atacurilor îndreptate de către deputații Vașaty și Lueger din camera austriacă în contra Ungurilor. Despre Lueger dize „Coresp. de Pesth.” că a căzut în noroiul antisemitismului și că din acestă noroiu nu pôte stropi și isulta până la înălțimea la care se afla Ungurii; pe Vașaty îl declară de „cap șucheat panslavist”. „Nemzet” se provocă cu via multamire la declarațiile amicabile pentru Ungaria ale contelui Taaffe, ale deputatului Neamțu, centralistu Luess și ale Polonului Bilinski.

— Vineri s'era s'a făcut primarului din Fiume Ciotta ună conductă de torțe cu

ocaziunea diiei sale onomastice. Ungurii s'au folosit de acestă ocaziune și au pus la cale o demonstrațiune anti-croată și amicabile Maghiarilor ca răspuns la manifestațiunile croate pe timpul petrecerii monarhului în Fiume. Multimea a parcurs strădele cu sunetul marșului Rákoczy și între strigări sgomotose de „Eljen”. O oetă de vr'o 500 inși merse apoi dinaintea gimnasilui croată, unde între strigări sparseră febreștrele. Polițiștii au fost siliti a im-prășcia multimea cu săbiile scose.

— „Freisinnige Zeitung” din Berlin se plânge într'un articol de fond în contra sorții Germanilor din Orient și mai ales în contra sorții Germanilor din Ungaria. Aprópe trei milioane de Germani se află în Ungaria; pe acestia — continuă foia germană — trebuie în ori ce casă să-i mântuim de maghiarizare și mai cu sémă pe locitorii germani din Budapesta nu este iertat a-i lăsa pradă șovinismului maghiar. Sfătuesce amintita foie pe cancelarul Caprivi, ca din venitul anual de 12 milioane de mărci ală fondului „guelfic” să clădescă ună teatru german în Budapesta.

Mare senzație a produs în Bucuresc faima ce s'a lăpuit acolo de câteva diie despre cășetoria principelui moștenitor Ferdinand cu o ténără domnișoră din înalta societate română, ađi domnișoră de onóre a Reginei. Proiectul acesta s'a dicit, că ar fi pãrtinită chiar de M. Sa Regina. Aprópe toate diarele s'au pronunțat din considerațiuni politice în contra unei astfel de cășetorii. Foile oficioșe au declarat, că sgomotul este nefundat și că principele moștenitor va pleca în străinătate pentru un timp mai îndelungat. Tocmai acestă călătorie însă dă nascere bănuelii, că faima aceea n'a fost luată tocmai din vânt....

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Preumblări în Bucuresc.

II.

Iubite amice!

Când am venit în țară abia audiam ică și coala pe ulițele Bucurescilor câte o vorbă nemțescă și decă voiam să găsec nemțerie mă duceam în bereria lui Strobl din strada Lipscani, s'au în restaurantul de odinoră a lui Labeșu, astăđi a lui Colaro din str. Smărdan.

În acele restaurante, cu voiă, s'au fără voiă, trebuia să mergi la diie mari, căci birturile românesci erau închise pe câte trei diie la Pasci și la Crăciun și s'au trebuia să ai merinde acasă, s'au se umblu cu telinarul diua în ameda mare ca să dai de un restaurant german spre a nu te preumbla flămend în diiele serbatori.

Astăđi s'au schimbat lucrurile. Restaurante, cafenele, cafele cântânde, bererii și alte stabilimente germane s'au sporit ca ciupercile în acesti opti-spre-dece ani din urmă și Români ca s'au fiă concurați în diiele de serbatori.

Cu înființarea drumurilor de feră a Regiei monopolurilor, a societății de asigurare, a legii pentru încurajarea industriei naționale, s'au umplut țera cu funcționari, meșșugari, negustori, fabricanți, birtași și lucrători germani și austro-ungari, cari găsind aici un element apropiat de ei pe elementul jidovesc, s'au înmulțit numărul lor.

În anii din urmă, pentru sporirea și atragerea în țară ală acestui element, s'au format și nise adevărate pepiniere, așa numitele *biurouri de plasare*, între cari, în Bucuresc celă mai cercetat este acela ală Madamei Bandau, unde cererea fiind mare, oferta e și mai mare. Madame Bandau a fost adusă în țară din Germania ca profesoră *Diaconesă* protestantă, și vedându c'aici sunt alte mai bune treburi de făcut, a trecut dela călugăria la negustoria, încat astăđi dispune de o frumósă avere căștigată dela Români spre a-i înjura în cartea sa numită „Zwölf Jahre als Diakonissin” tipărită în Berlin la anul 1882 în editura lui Gustav Hempel.

Cum am dicit prin mijlocirea acestor biurouri de plasare întroducându-se în țară o multime de

chelneri și chelnerițe, markeri și portari, guvernori și guvernante, profesori și profesore, bone și madame, acum în Bucuresc pe uliți, în restaurante, în cafenele, în prăvălii, în familii ca și în școli vorba nemțescă e la modă.

Ei, și unde Germanii se aședă la un loc în număr relativ mai mic, s'au mai mare, ei știu să îngrijescă minunat de bine, atăt de interesele lor materiale cât și de acele culturale.

Ađi nu vei găsi în Bucuresc, o cafenea s'au un restaurant, în care se nu se afe tot felul de diare politice, reviste literare, foi beltristice, economice și umoristice germane, pentru că Nemții scriu mai puțin și cetesc mai mult, ei tac și fac, pe când noi scriem și nu cetim, vorbim și nu gândim; de aceea în aceste localuri diare de ale noastre, de ori-ce natură ar fi ele, nu sunt decât numai de sémână și chiar și acelea numai din Bucuresc.

De asemenea spiritul lor de asociare e desvoltat în cea mai mare măsură, căci, numai prin asociări se pôte procura cu mai mare înlesnire nutremântul material și intelectual și în societățile lor domnesce ordinea și

disciplina, pe când noi în acestă privință suntem un foc de paie, iute ne aprindem și iute ne stângem. Toți voim să fim mari, așa, că decă ne adunăm de ce s'au o sută la un loc, spre a ne arăta arta oratorică și marea învțătură, toți vorbim de câte două și trei ori, fără nici un rost, tăiem moși pe goși, și în urmă obosiți de atata vorbărie ne despărțim fără nici o ispravă.

Spre a dovedi că nouă nu ne place disciplina, că cei mai mici nu voesc să asculte de cei mai mari, n'am decât să citez câteva rënduri din „Darea de sémă” tipărită în limba germană pe anul 1890—91 a Societății germane de gimnastică din Bucuresc, care dispune de un capital real în sumă de 60—70 mii de lei și în care comitetul societății se exprimă astfel:

„Când am apelat la tinerime, și am înființat cursuri libere de plată pentru tineri în etate de la 14—18 ani, am fost formal înundați de cereri; în câteva săptămâni s'au înscris mai bine de 100 elevi. Pe toți i-am primit, știind de mai nainte că erăși se vor retrage, pentru că disciplina, care domnesce la societatea de gimnastică, nu le convine bășilor tineri. Prevederea noastră s'a realizat. Mai cu sémă, Români, afară de 5—6 inși, au fost aceia, cari s'au retras.”

Conduși de spiritul de asociare, de iubirea pentru arte și literatură, de simțemntul desvol-

SCIRILE ȚILEI.

— 17 (29) Iunie.

Scandalul la Beiuș. Afișările foilor ungueresc în contra producției românești dela Beiuș, anunțată pe 22 Iunie n. c., se vede treba, că n'au rămas fără efect. „Familia” primesce în privința acesta informațiunea, că cu ocaziunea reprezentăției teatrale dată de diletanții români, din afară s'au aruncat în localul reprezentăției patru petri mari. Trei din acestea au căzut pe scenă, una între dame. Un diletant, d-l I. Segescu, a fost rănit la mână, ér d-ra Margareta Cașolțianu a fost lovită la picior. Două lampe s'au spart și petroleul versat mai că a aprins totă scena. Petritele au fost atât de mari, încât ar fi putut produce mörte. O domnișöră a leșinat. Lui „Budapesti Hirap” i se scrie, că „Maghiari n'au prea luat parte la reprezentăția, deörece arangierii n'au pus în programa producției nici o piesă unguerescă. — Se vede așa-dera, că și acestă atentat a fost pus la cale de cătră aceia, cari vödünd, că programa producției e compusă numai din piese românești, scriau mai ȓilele trecute prin organele lor, că „Maghiarimea va răspunde la acestă provocare a Valachilor”. Atentatorul se ȓice, că a fost prins în persoana unui ucenic de brutar.

**

Esamenul, ce s'a ținut eri și alaltă-eri cu elevele din Internatul Reuniunii femeilor române din loc, a fost în tôte privințele îmbucurător. Cu deosebire interesantă a fost esamenul practic în menagiu, la care au luat parte, pe lângă Comitetul Reuniunii, förte multe dame române, precum și un număr frumos de bărbați. Raportul mai detaliat vom publica în numărul de Duminecă.

**

Serbi și Români. Distinsul ȓiaru național sêrbesc „Branik” din Neoplanta publică în traducere sêrbescă articolul de fond al „Gazetei Transilvaniei” (Nr. din 2(14) Iunie a. c.) scris ca întimpinare la cunoscutul articol al lui „Branik”: „Serbi și Români.” „Branik” e incredințat, că realizându-se dorințele reciproce și gândirile acestor două ȓiare, ni-se va croi un viitor mai norocos.

**

Studentii franceși și studenții maghiari. Cu privire la scrisörea studenților franceși publicată în „Narodni Listi” din Praga, Rényi József, presidentul comisii-

nei însărcinate cu redactarea răspunsului la memoriul studenților români a rugat pe „Egyetértés” să-i concedă a declara în colönele sale, că „elü nici nu a făcut cunoscință cu studenții franceși în localul societății de lectură, ci în o cafeneanumită „Opera-Kavéház” căacestă întâlnire a folosit'o spre a explica scopul memorandumului maghiar și că nici nu a dorit dela dênșii să facă propagandă și agitațiunii politice în favorul lor și nici nu i s'a dat în privința acesta vr'o promisiune. Cu o cale mai declară, că cele publicate în „Narodni Listi” sunt calumnii și le respinge ca pe nisce insinuațiuni fără de nici o valöre. Cu o ȓi mai târziu Rényi József totü în „Egyetértés” publică o telegramă ce o ar fi primit în 25 l. c. dela Lené, presidentul societății studenților din Paris, de următorul cuprins: „Memorandul D-Vöstră va fi depus în cabinetele de lectură și va fi dezvoltat și studiat întocmai ca cel al Românilor în organul oficios al societății, și nu vom ocupa nici o pozițiune de partid”. Se vede dér, că studenții franceși au dat ascultare rugării ce li-a adresat'o studenții români din Bucuresci, de a publica și răspândi Memoriul Ungurilor, care va apăre deodată și paralel cu Memoriul studenților români. Scrisörea în care studenții universitari din Bucuresci își exprimă acestă dorință, și pe care o vedem astăȓ publicată în tötă estensiunea sa în ȓiarul „Bucuresci”, o vom reproduce și noi.

**

Censură de avocat. D-nii Dr. Ioan Popescu din Clușiu și Dr. Ioan Ioanu din Mediaș au depus la 25 și 26 l. c. censura de avocat înaintea Tablei r. din Tergu-Murëshului, după cum ni-se scrie, cu succes strălucit.

**

Gendarmi bätuti. Din Timișöra se telegrafază, că în comuna Gataia șese Români au atăcat pe doi gendarmi, cari se „plimbau.” Români au luat cu de-a sila armele (pușca) dela gendarmi și cu ele i-au bätut bine. Acesta au făcut'o din rëshunare, fiind-că au avut cu gendarmii necontente neplăceri.

**

Despre inmormântarea vrednicei soții a d-lui Basiliu Podöbă din Clușiu ni-se scrie: La 2 Iunie c. s'a sêvrșit în Topa deșertă inmormântarea regretatei Maria Podöbă n. Popü Carteziu. Mulți fruntași și cărturari români din depărtări mari grăbiră a lua parte la acestă jalnică inmormântare, așa că numărul

celor prezenți se putea socoti la 7—8 sute. Au oficiat 9 preöți și 2 diaconi, ér cântările le-a condus cu succes escelent d-lü invätător și cantor din Clușiu, I. Mureșianu, care a cântat cu acestă ocaziune și un vers ocașional compus de d-sa, producëndu deosebit efectü asupra ascultătorilor. Nu mai puțin a produs efectü frumoșă predică rostită de d-lü A. Cosma, paroch în Feiurdü. A trebuit să admirü cu asta ocaziune pe întristatul sooru și tată Ioan Podöbă, care deși numără apröpe 80 de ani, e un om de spiritü, cum rarü mai poți afla. În parochia sa se află apröpe totü felul de mäestri, precum lemnaři, rotari, zidari, fauri, mäsarü, cojocarü etc. toți instruați de d-sa, care mai la töte se pricepe și care cu mâna sa a edificat casa parochială, șöla, biserica din S. Mihaiu, mulțime de case în satü și satele vecine, apoi casa și superedificatele sale, töte în stilü modern. La acestü venerabil preotü am vödüt adunate și legate mai töte foile nöstre românești dela aparițiunea lor și afară de acestea o bibliotecă frumoșă; pusü, basa și la o fundațiune pentru edificarea bisericei, care acum suie la 1400 fl. — Dumneöeu se mângäie pe acestü venerabil tată și pe vrednicul säu fiu vödüvit. — Unü participantü.

Ordinea esamenelor la șölele medii gr. or. române din Brașöu la finea anului școlastic 1890/91. Esamenele de maturitate: În 18 Iunie v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. III com.; în 27 și 28 Iunie v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. VIII gimn.; la esamenele de maturitate nu potü lua parte școlarii: pentru publicul mare ele sunt deschise.

Esamenele publice: Lunü în 24 Iunie: 11—12 Cântări, 5—6 Gimnastică. — Marți în 25 Iunie: 8—9 Latina cu cl. VII gimn., 9—10 Religia și Matematica cu cl. VI gimn. 10—11 Româna și Elina cu cl. V gimn. 11—12 Latina și Maghiara cu cl. IV gimn., 12—12½ Declamațiune din Română, 3—4 Istoria cu cl. III gimn., 4—5 Germană și Maghiara cu cl. II gimn., 5—6 Latina cu cl. I gimn. — Miercuri în 26 Iunie: 8—9 Contabilitatea și dreptul cambial cu cl. II comer., 9—10 Principii comerciale și Matematica cu cl. I comer., 10—11 Geografia și Chimia cu cl. IV reală, 11—12 Francesa cu cl. III reală, 3—4 Româna și Geometria cu cl. II reală, 4—5 Maghiara și Germană cu cl. I reală.

Sâmbătă în 29 Iunie v., după servițiul divinü, se va încheia anul școl. 1890/91 cu cetirea clasificărilor și cu distribuirea premiilor în sala cea mare a institutului. La esamenele acesta precum și la festivitatea de încheiere a anului școlastic se va invitä cu tötă

onörea părinții școlarilor, amicii și binevoitorii acestor șöli. — Anul viitor școlastic se va începe în 1/13 Septembrie 1891.

Propunere pentru schimbarea lezei electorale.

În ședința dietei de Sâmbătă s'a cetit propunerea de inițiativă a lui Daniel Iranyi din stânga extremă, privitoare la schimbarea legilor electorale dela 1848 și 1874. Propunerea cuprinde următoarele:

De örece legile electorale existente conțin multe neegalități, cari nu mai cörespund împrejurările schimbate; consideränd, mai departe, că la esecutarea lor, precum și la compunerea listelor electorale, se fac multe abuzuri și se exerciază o presiune neiertată din partea organelor oficiale: camera avisează guvernul, ca în cursul sesiunii acesta, după prezentarea proiectului de lege asupra jurisdicțiunei curții de casatiune în afaceri electorale, să prezente unü proiect de lege pentru schimbarea legilor electorale, așa ca să se potä pertracta și să potä deveni lege încă în sesiunea acesta.

Acestü proiect de lege ar avé a se basa pe următoarele principii: deosebirile, ce există încă cu privire la dreptul electoral între Ungaria propriä și între principatele de mai înainte se desființază. Dreptul de alegere activ și pasiv ilü are, până la introducerea votului universalü, fiä-care cetățenü de sine stătorü, care plătesce o dare directă de 4 fl. Fără considerare la dare, au drept de vot honveđii din an. 1848. Restanța în plata dării de dinainte de alegeři se nu aibă ca urmare pierderea dreptului electoralü. În fine sunt a se lua stricte dispozițiuni în contra abuzurilor electorale. (Aplause vii în stânga extremă.)

Președintele camerei declară, că va pune la ordinea ȓilei motivarea acesta propuneri din partea lui Iranyi, înainte de a se începe desbaterea specială asupra proiectului de lege privitor la reforma comitatensă.

O serbare școlară în Brașöu.

Eri, după oficiarea „Te Deum”-ului în biserica sf. Nicolae, s'au cetit în sala cea mare a gimnasiului româneș din loc clasificările elevilor dela șöla primară capitală de VI clase pentru băieți și V clase pentru fete.

Serbara acesta a avut de astădată o însemnătate deosebită, căci ea ni-a reamintitü implinirea unei jumătăți

tărei intelectuale și de instinctul conservării limbei și naționalității, Germanii în Bucuresci au șöli bine întocmite și societăți bine organizate și disciplinate, cari töte se întăresc și înfloresc, în cätü nouă Românilor nu ne-arü strica decât i-amü imita și i-amü lua ca model.

Intre aceste societăți voiü cita: 1) Societatea de cântări: Eintracht (Concordia) înființată la 1857; 2) Societatea: Turnverein (Gimnastică) înființată la 1867; 3) Societatea de ajutorü mutual: Anker, înființată la 1875; 4) Societatea: Transilvania, a Sașilor din Ardealü, înființată la 1888; 5) Societatea: Germania, a Nemților din imperiul germanü, înființată la 1889; 6) Societatea filarmonică: Orpheus, înființată la 1877; Prima reuniune a femeilor din Bucuresci înființată la 1876; 8) Reuniunea internațională a femeilor, înființată la 1881, care întreține grădini frobeliane pentru copii și alte, alü cărorü nume nu-mi vine pentru momentü în minte.

Intre șölele lor de contesiunea catolică și protestantă, cele mai bune și mai de frunte sunt în Bucuresci, șölele evanghelice-luterane, conduse de eforia comu-

nității bisericei evanghelice, care stă sub protecțiunea Impäratului germaniei. Aceste șöli se împartü în următoarele categorii: 1) O șöla reală; 2) șöla de băeți primară superiöră; 3) o șöla secundară de fete împreunată cu unü pensionatü internü și semi-internü; 4) o șöla superiöră primară de fete; 5) o șöla primară mixtă de băieți și fete.

În anul școlarü 1890—1891 aceste șöli au fost frecventate de 776 elevi și eleve, între care 447 luterani, 79 ortodeși români, 121 catolici, 124 evrei, 2 mahomedani, și 3 fără confesiune. În pensionatul de fete ca interne säu semi-interne au fost 47 eleve, dintre care 18 luterane, 17 ortodoxe române, 3 catolice și 15 jidovoici. Propunerile se facü exclusivü în limba germană; în șölele de băeți sunt profesori aduși din Germania și din alte ȓinuturi germane din străinătate, ér în șölele de fete lecțiunile le facü așa numitele Diaconese säu călugărițe protestante, anume aduse la Bucuresci totü din Germania. Pentru invätarea limbei române sunt trei profesori români și o profesöră română.

Fondul de întreținere a bisericei și șölelor, între alte resurse pe care nu-mi permite timpul a-le specifica, se compune din contribuțiunii anuale particulare, care în Bucuresci în anul 1890—1891 s'au urcat la 5738 lei; din subvențiunea anuală a guvernului imperiului germanü în sumă de 7395 lei; din subvențiunea reuniunii Gustav Adolf în sumă anuală de 1250 lei și mai pe susü de töte din taxele școlare, säu didactru din care în disulü anü școlarü s'au încasat dela elevele șölelor primare de fete: 18327 lei; dela elevii șölei reale: 6490 lei; dela șölele primare de băeți: 16582 lei și dela șöla mixtă de băeți și fete: 3143 lei; ér la șöla secundară de fete cu pensionatü, dela interne: 20,284, dela semi-interne 10,037 lei și dela externe 2405 lei. Prin urmare numai din didactruși solvirü pentru pensionatü s'au încasat în anulü currentü școlarü o sumă totală de 77,268 lei.

Și când te gândesci, că acestü didactru în sumă atâtü de considerabil se potä incasa într'o țără umanitară și liberală ca a nöstră, în care invätământul ruralü, primarü, secundarü și universitarü e

gratuitü, atunci efectulü trebuie să aibă causa sa, pe care cu plăcere ași spune-o, decât nu mi-ar fi témă de chiori, cărorä spunându-le că nu vedü, am s'o pătesc cum am mai pătit'o și altădată și chiar de nenumărate-ori.

Intre donațiuni și fundațiuni făcute în favörea bisericei și a șölelor evanghelice, voiü aminti numai pe cele mai principale.

1) Palatul șölei secundare de fete împreună cu pensionatul l'a clăditü din banii säi Frideric Hötsch în anulü 1881.

2) Donațiunea lui Frideric Hötsch pentru profesori vöduve și orfanți și pentru fondul de pensii alü profesorilor făcută în 1873 în sumă de 65,000 lei.

3) Fundațiunea lui Frideric Hötsch pentru înființarea orfelinatalü evanghelicü făcută în 1880 în sumă de 201,000 lei, care adä se urcă la suma de 223,000 lei.

4) Fundațiunea lui Frideric Hötsch pentru fondul de pensii alü preuteselorü evanghelice vöduve și alü orfanilorü făcută în 1880 în sumă de 27,000 lei.

5) Donațiunea lui Frideric Hötsch pentru șöla reală făcută în 1880 în sumă de 25,000 lei.

6) Fundațiunea lui F. Hötsch făcută la 1880 pentru serbătörea împärtirii premiilor în ziua de 29 Iunie în sumă de 7000 lei.

7) Fundațiunea lui F. Bossel făcută în 1873 în favöre șölei reale în suma de 6000 lei.

8) Fundațiunea Wilhelm-Augusta făcută în 1880 pentru ajutarea școlarilorü seraci în sumă de 5300 lei.

9) Fundațiunea D-ului Zucker compusă dintr'o casă mare în strada Culmei.

10) Fundațiunea Windholz, asemenea compusă dintr'o casă mare în strada Popii Petre.

Ași putea să înșirü pagini întregi cu specificarea fundațiilor făcute mai töte cam de pe

de veacii dela întemeierea acestei vechi și însemnate școle românești.

După-ace sala se îndesui de publici, așa că abia te puteai mișca din loc, corul, sub conducerea dlui profesor de muzică N. Popoviciu, înțonă un imn evlavios, după care se sui pe catedră venerabilul directorul alți școlii primare, d-l G. Bellissimus, care arată însemnătatea d-ilei într'unu escelent discurs, rostite cu entuziasmul unni bătrân pătros de iubirea națiunii sale. D-sa desfășură mai întâi istoricul acestei școle, arată marea însemnătate, ce o avu ea pentru împregiurările de atunci ale poporului nostru și în fine vorbi despre ulterioara dezvoltare a școlilor românești din Brașov, înșirându cu pioasă recunoștință meritele fericitului Popasu, al cărui nume stă în legătură atât de strâns cu dezvoltarea acestor școle.

După-ce d-lu Bellissimus, între urările de „să trăească“ ale publicului, se coborî de pe catedră, corul înțonă încă un imn evlavios, după care urmă cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor. D-lu protopopu Petricu, ca inspector școlar confes., încheiă această serbare adresându câteva cuvinte bine simțite școlărilor și părinților.

Amintim tot-odată, că sala era decorată cu câteva mese încărcate cu tot felul de lucrări de mână ale elevilor. Printre aceste lucrări de mână am vădit obiecte executate cât se poate de bine și frumos, cari denotă necontabilul progresul ce-lu facu elevele școlii noastre de fetițe.

Raportu generalu

despre starea și activitatea societății de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blășiu pe anul școl. 1890—91.

II.

Precum se știe încă din raportul publicat în anul trecut, membrii societății s'au încercat a scoate la lumină unu opți pastorală, a cărui lipsă era tare simțită, ceea ce li-a și succedut edându partea primă din acel opți, er edarea părții a doua și-au rezervat-o pe anul acesta; se înțelege, că numai în casul, când vorți incurge pentru partea primă atâția bani, câți arți fi de ajuns pentru edarea părții a doua. Inșe cu durere trebuie să constatăm, că deși noi am făcut totu posibilul și am rugat atâtu pe cale publică, cât și privată pe acei O. Domni, cari încă nu ni-au solvit prețulu esemplarelor prenumerate, totuși încă nu am putut ajunge în poziția favorabilă de a pute

eda în anul acesta și partea a doua. Sperăm înșe, că, ceea ce nu s'au putut în anul acesta, se va pute în anul viitor, decă O. Publicu nu ne va denega sprijinul său calduos și decă O. Domni prenumerați își vorți implini datorința față de societatea noastră. Ce atinge pe membri, în obiectul acesta din partea lorți nu e nici o pedecă, fiind-că ei au știut să-și implinescă datorința cu cea mai mare promptitudine; ei au lucrat și partea a doua, încotu adecă o-au tradus-o, cores și purisat, restându singurți numai tipărirea.

Pentru coregerea și întocmirea traducerii acestui opți s'au ales două comisiuni. Membrii din comisiunea primă, cari s'au reocupat cu aflarea înțelesului curat, au fost următorii d-nii: Stefanu Bota, Laurianu Gerasimu, Augustinu Laurențiu, Iosifu Mihalca, teol. de an. IV-lea; Ioanu Tiucu, Ioanu Popu, teol. de anul III-lea; Alexa Popu, Ioanu Hulea, Traianu Radu, teol. de an. II-lea, Nicolau Poravu și Nicolau Boțianu, teol. de an. I. Er membrii din comisiunea a doua, cari s'au ocupat cu întocmirea limbei și a stilului, sunt următorii: Nicolau Brândie, Nicolau Visioli, Iovianu Andrei și Georgiu Micu, teol. de an. IV-lea, Dionisiu P. Decei, Gavrilu Popu, Basiliu Suci și Ioanu Neagu, teol. de an. III-lea, Stefanu Roșianu, teol. de an. II-lea; Ioanu Tulicea, teol. de an. I.

III. Biblioteca.

Biblioteca în decursul acestui an școlastic s'au înmulțit cu mai multe opuri, parte donate, parte cumparate; asemenea și cu diare: parte donate, parte cumparate.

A) Cărți donate: 1) Operele lui Seneca, donate de d. George Iovianu; 2) Linceea Casei, donată de d-lu Ioanu Panțu; 3) Programa gimn. din Blășiu — Actuarialu gimn.; 4) Șematismul archid. din 1890 — Cancel. metropolitană; 5) Rolul principiului analogic — Teodoru Raica. 6) Versuri d-șora Lucretia Suci; 7) VII Pius păsăgă, IX Pius păsăgă, a Keresztény állásponțja, Tanulmányok de s. Toma de Aquino, Egiptom, az ember származása și Svedországi Kristina, donate de d-nii Eliu Daianu și Corneliu Téha, teol. din Pesta. 8) Nunta la Roman de Marianu 1 tom; 9) Analele și statutele Acad. rom. 4 tomuri; 10) Lui V. Alexandri 1; 11) Dicționarul limbei române de Petriceicu Hașdeu; 12) Furnica din an. 1888 de D. Isidoru Rusu; 13) „Furnica din 1889—90 de D. Ieronimu Dănilă, 14) „Sola“ de Carmen

Sylva; 15) Raportu despre activitatea Acad. rom. de Sturza.

B) Cărți cumparate: 1) „Răspunsu revistei Catolice“. 2) „Scrisorile lui Ioanu Creanga“. 3) „Gramatica limbei germane“ de Rudinescu, 4) „Amintiri din pribegia“ de Ioanu Ghica, 5) „Pui de Lei“ de Nițescu; 6) Primatul papal, de I. Broju. 7) Memorialul Metropolitului Șaguna și 8) Prosa și poesii de M. Eminescu.

C. Diare.

a) donate: 1) Tribuna, 2) Amicul Familiei, 3) Folia bisericească și școlastică, 4) Luminătorul, 5) Economia națională, 6) Preotul român, 7) Unirea în duplu, 8) Lumina pentru toți, 9) Românische Revue și 10) Catolisches fe-reinsblatt.

b) Cumparate: 1) Gazeta Transilvaniei, 2) Revista Nouă, 3) Convorbiri literare, 4) Revista Catolică, 5) Școla română, 6) Familia, 7) Folia ilustrată.

Se mai află încă 13 protocoale, dintre cari 11 sunt legate și 2 nelegate asemenea și 4 dulapuri în cari sunt așețate cărțile și diarele, și mai multe portrete iucadrate, precum și 2 tablouri, dintre cari unul conține posele Archie-reilor români din provincia metropolitană în frunte cu Pontificele Leon XIII, er celelaltu pe teologii, cari au absolvat în an. 1890.

IV. Cassa.

Societatea la finea anului școlastic 1890/91 dispune de unu statiu activu de 773 fl. 92 și 1/2 cr. dintre cari în obli-gațiuni se află 419 fl. 74 și 1/2 cr. De-puși la banca „Patria“ 331 fl. 68 cr; er în bani gata se află 22 fl. 50 cr.

Membrii de toți au fost 61, dintre cari 5 fundatori, 47 ordinari și 9 estra-ordinari. Fundatorii sunt următorii: Escelența Sa Dr. Ioanu Vancea de Butesa, Ilustritatea Sa Dr. Victoru Vihali, Rssi-mulu D. Constantinu Pafalvi, D. Geor-giu Boeriu și D. Ioanu Bozacu. Membrii ordinari sunt toți clericii seminariali în număr de 47, er estraordinari toți teologii esteri.

Am insinuat, că s'au constituit și noulu comitetu administrativu pentru anul școlasticu viitoru; în acestu comitetu s'au ales de președinte dom-nulu Teodoru Vandoru, de secret. d-lu Ioanu Tiucu și de redactoru d. Vasiliu Suci, cleric de an. III.; d-lu Stefanu Roșianu cassar I. și d. Ioanu Scridon cassar II cler. de an. II-lea, d-lu Valeriu Popescu, controloru și d-lu Augustinu Nilca, bibliotecaru, cler. de an. I., restându încă alegerea notarului, care se

va întâmpla la începutul anului școlasticu alegându-se unu dintre fitorii cler-din an. I.

Recomandăm fitorilor membri ai societății, ca să se folosescă cu inimă bună de aceste mijloce, se le sporescă și ei și să țină societatea la nivelu, ce i-se cuvine, lăpădându or-ice egoismu ne-intoimit și or-ice interesu privatu. Ca frați în Christos și frați Români, cari au aceeași țintă și cari bat aceeași cale, unesc-se și facă-se prin activitate și pietate vrednic strănepoți ai lui Inocențiu M. Clain și demni de generosulu patronagi alți Escelenței Sale D-lui Me-tropolitu Dr. Ioanu Vancea. Acesta o pretinde biserica, acesta o dorescu superiorii, la acesta i constringe onorea și datorita lor. Dându mână cu mână, fiă uniți în cugete și simțiri și atunci so-cietatea va înflori, membri ei vorți fi stimați și ajutați, er urmașii i vorți bine-cuvânta.

Blășiu, 19 Iunie 1891.

Pentru soc. „In. M. Clain“:
Nicolae Brândie, Augustinu Laurențiu,
preș. soc. secretar. soc.

DIVERSE.

Bucătaria președintelui republicei franceze. Președintele republicei franceze a dat în 18 l. o. ultimulu prându pentru acestu sezon în palatul Elisée. La acestu prându au fost invitate oficiosu numai 80 de persoane, dintre represen-tanții științei, artei și ai industriei. Nu va fi de prisos să aruncăm de astă-dată o privire prin bucătaria președin-telui republicei. Bucătariu președinti se numesce Tabemat Louis. Densulu luor în bucătaria încă cu alți 4 sub-bucătari, și el însuși cumpără în piață tote cele de lipsă pentru bucătaria președinti. De sine înțelesu, că bucătariu téguesce dela cele mai renumite și mai scumpe locuri căci acesta o doresce espreș președinta și bucătariu o face acesta nu-mai la îndrumările ei hotărâte. Cu prile-julu prândurilor mar Monsieur Louis lucră în cuhnă înoujurat de unu roiu de personagi bucătarești, toți cu că-pița albe în cap. Unu balu la care sunt invitate 4000 de persoane, costă 30,000 de franci. Șampania (cu 10 franci sticla) costă 10.000 franci și numai pentru în-ghețată se plătescu din cassa câte 2000 de franci. Când se dau apoi cele două baluri „mai mari“ la cari iau parte 7000 de persoane, atunci tote aceste sume se duplică.

Proprietari:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactoru responsabilu interimalu:
Gregoriu Maloru.

la anul 1879 încoce, inșe mă o-prescu, medităndu seriosu: ce au făcutu pentru instituțiunile noastre de cultură, milionarii noștri transilvăneni, cum e D-lu Toma Petcu și alți mulți numeroși compatrioți de ai Domniei-sale bine situați în țeră?

Faptele m'au convinsu, că Germanii stabiliți acum în număr mai mare în țeră, ținu cu multu mai multu decât noi la biserica și școla lor națională și decă se de multu se credea, că ei iute se asimilează cu poporul autohtonu, astădi, când vedem câtu îngrijire și câtu silință își dau ei ca nici o picătură din mare lor Oceanu să nu se perdă în rurile altor popore, mă indoescu forte multu, că ei în România s'ar mai romanisa, mai vartosu în fața instituțiilor noastre cosmopolite, umanitare, liberale, și cătuși de puțin naționale.

Deși în aparență s'ar părea, că ei în țeră mergu mână în mână cu Jidovii, inșe în fondu, în ceea ce privesce religiunea și naționali-tatea lor, nu admit și nu în-troduc în familiile lor teoriile cosmopolite și liber-cugetătoare profesate de acest elementu jidovescu,

care după-ce au sleit și au dis-trus unu popor, plăcă ca lăcus-tele în alte regiuni roditoare.

Apoi decă unu popor mare și cultu, care cu dreptu cuvântu se numesce: *Culturvolk*, ține atâtu de tare la naționalitatea sa, bine e, folositoru e, ca unu popor micu ca alu nostru, plinu de duș-man în intru și în afară, să fiă condus de nisce teorii neaccessibile pentru el, cum sunt acelea ale cosmopolitismului și ale liberei cugetări?!

Venindu vorba de liber-cugetătorii, să-ți povestescu o pățania a mea de acum câțiva ani la Ba-curescu.

Făcusem cunoscință cu unu tineru român învătătu dintr'o bogată familiă română și care avea o prietenia intimă cu unu forte deștept și instruit tineru ebru dela care părea a fi adoptat multe teorii esotice și periculoase pentru nemulu nostru.

Intr'una din zile ni-amu ni-meritu să fim tustrei la unu locu, unde s'au încinsu între mine, ca mai înapoiatu în cultură și între cei doi mai înaintați în cul-tură, seu mai civilizați, cum se pretindeau ei, o aprinsă discuțiune

asupra cosmopolitismului și liberei cugetări.

Ebreul fiindu bun de gură, trăgea într'una la palavre, sărindu ca cióra de pe unu par pe altulu, er eu neavându o limbă destul de ascuțită spre a pute rezista, am pus capatu vorbii dicându:

„Domnilor! Părinții mei nu mi-au lăsat altă moștenire decât legea și naționalitatea lor română, acestă scumpă moștenire voiu păstra-o în amintirea lor chiar și până dincolo de mormentu!“

Jidovulu fanfaronu a început să ridă cu unu felu de disprețu, eu măhnit până în adenculu su-fletului, în foculu discuțiunei a-prinse, zărisem la el unu semn caracteristic și apoi de omenii în-semnați, dice românulu, să te ferescu ca draculu de tămăie.

Mă ridic și privindu-l dreptu în față îi dicu răstitu.

„Ei bine, decă d-ta n'ai naționali-tate și religiune, pentru ce porți acestă giletă nouă de nouă spin-tecată anume cu cuțitul în partea stângă dreptu de asupra inimei?“

Liberulu meu cugetătoru imi răspunde:

„In semn de jale, Domnulu meu, fiind-că mi-a murit unu mem-

bru din familie.“

Primindu acestu răspuns mă adresai tinerului român, esplicându-i spintecătura gilettei:

„Veđi dragulu meu, acestu d-nu e unu dintre cei mai învetați tineri ebrei și câtu de multu ține el la legea lui pe care n'o com-bate niciodată.“

„După legea lui Moise, decă móre unu membru alu familiei, cei răsăși în vieță ilu jălesc cu câte 8 zile, clocind pe paie, seu pe unu covor întinsu în mijloculu casei în care a reposat decedatulu. Acum așa numiți jidovi *pro-gresisti*, spre a nu fi împedcați în afacerile lor, au înlocuit clocitul cu spintecătura pe care o veđi la giletca nouă a amicului D-tale, inșe și acestă spintecătură își are totu aceleași concepțiuni sacramentale dogmatice religiöse ca și clocitul.“

„Prin urmare, Jidoviloru, orți câtu de învetați arți fi ei, îmbă-tându-ne cu apă rece, le place să ne vedă numai pe noi cosmopoliti și liber-cugetători, er ei să rămăie Jidovi în totă puterea cuvântului, respectându-și religiunea și naționali-tatea mosaică și religiunea noastră.“

La revedere!

Teofilu Franca.

Cursul pteței Braşov.

din 2 Iunie st. n. 1891

Table with exchange rates for various currencies like Banconote romănesci, Argint romănesc, Napoleon-d'or, etc.

Cursul la bursa din Viena.

din 27 Iunie a. c. 1891

Table with financial data from the Vienna stock exchange, including rents and interest rates.

Serviciul de Studii și construcțiuni: căi ferate, șosele și poduri al Ministerului Lucrărilor Publice din România...

Amatorii d'a fi angajați pe unu, doi sau mai mulți ani, sunt rugați a trimite Serviciului în București Strada Minerva Nr. 16...

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciureu.

No. 183—1891

Concurs.

Pentru anul școlastic 1891/1892 sunt a se ocupa 14 stipendii à fl. 50 pentru elevi de părinți mai lipsiți...

Dece (10) din aceste stipendii s'au creat din suma de 500 fl. v. a. votată de onorata adunare generală...

Pentru ocuparea acestor stipendii se escrie concurs cu termenul până la 1 August n. 1891.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiu“...

- a) carte de botez în originalul său în copie legalizată; b) testimonial școlastic de pe semestrul II al anului școlastic 1890/1. c) atestat despre condițiunea și starea materială a părinților.

Sibiu, din ședința comitetului Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută la 20 Iunie 1891.

G. Barițiu președinte.

Dr. I. Crisianu secretar II.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1891.

Large table with train schedules and fares between various cities like Budapest, Braşov, Sibiu, etc.

Nota: Numerii încadrați cu linii grose însemnă orele de noapte.